

Sygn. akt. IV Pa 5/22

POSTANOWIENIE

Dnia 20 października 2022r.

Sąd Okręgowy w Sieradzu IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodnicząca: sędzia Dorota Załęska

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa B. S.

przeciwko (...) w P.

o przywrócenie do pracy, o odszkodowanie z tytułu naruszenia zasady równego

traktowania w zatrudnieniu

na skutek skargi kasacyjnej powódki

od wyroku Sądu Okręgowego w Sieradzu z 14 lipca 2022 r;

w przedmiocie wniosku powódki o zwolnienie od opłaty od skargi kasacyjnej

postanawia:

- 1. zwolnić powódkę od opłaty od skargi kasacyjnej ponad kwotę 2000 (dwa tysiące) złotych;**
- 2. oddalić wniosek w pozostałym zakresie.**

Sygn. akt IV Pa 5/22

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 14.07.2022r. w sprawie IV Pa 5/22, Sąd Okręgowy w Sieradzu oddalił apelację B. S. od wyroku Sądu Rejonowego w Zduńskiej Woli oraz zasądził od powódki na rzecz (...) w P. 1470zł. tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za drugą instancję.

Od powyższego wyroku pełnomocnik powódki wywiódł skargę kasacyjną wraz z wnioskiem o zwolnienie powódki z opłaty od skargi kasacyjnej, bowiem nie może jej uiścić bez uszczerbku własnego utrzymania siebie i rodziny.

Z treści złożonego oświadczenia o stanie rodzinnym, majątku i źródłach utrzymania powódki wynika, że pozostaje we wspólnym gospodarstwie domowym z córką I. S., ur. (...), mieszka w U., w mieszkaniu lokatorskim o pow. 100m⁽²⁾. W skład majątku powódki wchodzi samochód osobowy – (...), rok. prod. 2019, którego szacunkowa wartość wynosi 78.000zł. Dochód miesięczny powódki z tytułu wynagrodzenia za pracę wynosi 4.848,89zł. netto. Dochód córki z tytułu alimentów wynosi 1500zł. Zobowiązania pieniężne wobec banków obejmują: 27.771,70zł. ((...)) w związku z zakupem samochodu (umowa nr (...); 60 rat), 5000zł. w związku z wykorzystaniem limitu odnawialnego w ROR (...). Stałe wydatki obejmują: rata miesięczna kredytu: 1.109,54zł., koszty mieszkania/ogrzewania – 600zł. miesięcznie, opłaty za media (prąd, woda, ścieki) – 343zł. miesięcznie, opłata za wywóz śmieci – 100zł. miesięcznie, internet, telefony, TV – 352zł. miesięcznie, koszty leczenia – 338zł. miesięcznie, koszty dojazdu do pracy – około 1000zł. miesięcznie, wynajęcie stacji dla córki – 726zł., wydatki związane z utrzymaniem córki – ok. 900zł.; razem stałe

miesięczne wydatki wynoszą 5.467,54zł. Z powodu choroby córki, prowadzone jest bieżące leczenie farmakologiczne i doraźna hospitalizacja na urologii w klinikach w Ł. i W..

Sąd Okręgowy zważył:

W niniejszej sprawie wysokość opłaty od skargi kasacyjnej wynosi 4.478zł., zgodnie z przepisem art. 35 ust. 1 w zw. z art. 21 ustawy z dnia 28.07.2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. z 2022r., poz. 1125 j.t.).

Zgodnie z przepisem art. 102 ust. 1 cyt. ustawy, zwolnienia od kosztów sądowych może się domagać osoba fizyczna, jeżeli złoży oświadczenie, z którego wynika, że nie jest w stanie ich ponieść bez uszczerbku utrzymania koniecznego dla siebie i rodziny lub ich poniesienie narazi ją na taki uszczerbek.

Instytucja zwolnienia od kosztów sądowych jest formą pomocy udzielanej przez Skarb Państwa osobom najbiedniejszym, by pomóc im w sądowym dochodzeniu roszczeń. Dotyczy osób, które ze względu na ich trudną sytuację materialną nie mogą uiścić kosztów sądowych bez wywołania uszczerbku w koniecznych kosztach utrzymania siebie i rodziny; pomoc ta może być przyznana wyłącznie w sytuacji, w której niemożność poniesienia kosztów postępowania w całości lub w części ma charakter obiektywny, na co strona nie ma realnego wpływu. Postępowanie sądowe jest co do zasady odpłatne i strona ubiegająca się o zwolnienie od kosztów sądowych powinna wcześniej poczynić oszczędności we własnych wydatkach, do granic zabezpieczenia koniecznych kosztów utrzymania siebie i rodziny, a dopiero gdyby tak poczynione oszczędności okazały się niewystarczające, sąd może zwolnić ją z obowiązku uiszczenia kosztów sądowych. W związku z tym zwolnienie od kosztów sądowych powinno mieć miejsce tylko w sytuacjach wyjątkowych, zasługujących na szczególne uwzględnienie. Ubiegający się o taką pomoc winien, więc w każdym wypadku poczynić oszczędności we własnych wydatkach, do granic zabezpieczenia koniecznych kosztów utrzymania siebie i rodziny, a dopiero gdyby poczynione w ten sposób oszczędności okazały się niewystarczające – może zwrócić się o pomoc państwa. Jednocześnie dla wydatków związanych z prowadzeniem procesu strona powinna znaleźć pokrycie w swych dochodach przez odpowiednie ograniczenie innych wydatków nie będących niezbędnymi dla utrzymania (por. postanowienia SN z: 24.09.1984r., II Cz 104/84, 24.07.1980r., I Cz 99/80).

Zwolnienie z kosztów sądowych może być uzasadnione jedynie wówczas, gdy jest konieczne dla zagwarantowania uzyskania ochrony sądowej podmiotom znajdującym się w obiektywnie trudnej sytuacji ekonomicznej, dla których poniesienie kosztów w całości, a nawet w części, nie jest możliwe bez uszczerbku dla niezbędnego utrzymania, czyli minimum koniecznego dla zapewnienia godnej egzystencji. Prawo do zwolnienia od kosztów nie przysługuje każdemu, lecz wyłącznie osobom rzeczywiście ubogim. Instytucja ta ma bowiem na celu pomoc w dostępie do wymiaru sprawiedliwości osobom, które, znajdując się w złej sytuacji materialnej, nie posiadają wymaganych środków finansowych na uiszczenie kosztów, a tym samym nie mają możliwości dochodzenia swoich roszczeń przed sądem lub prowadzenia przed nim obrony swoich praw (por. postanowienia SN z 19.02.2021r., II CZ 2/21, z 24.07. 2020r., sygn. akt V CZ 39/20).

Możliwość uiszczenia opłaty sądowej przez stronę wnioskującą o zwolnienie od kosztów, badana jest w aspekcie wysokości opłaty i możliwości finansowych strony. Dopiero analiza tych czynników daje podstawę do stwierdzenia, czy strona ze względu na trudną sytuację materialną nie może ponieść kosztów sądowych bez uszczerbku utrzymania koniecznego dla siebie i rodziny. Istotna pozostaje okoliczność, że strona przygotowująca się do postępowania powinna być gotowa na poczynienie oszczędności i ograniczenie innych wydatków, które nie są niezbędne. Opłaty sądowe są bowiem rodzajem danin publicznych, a przyznanie sądom prawa zwalniania od opłat nie ma charakteru swobodnego uznania Sądu, lecz podlega określonym regułom. Zwalnianie od opłat stanowi nie tylko środek realizacji prawa obywatela do sądu, ale także uszczuplenie dochodów państwa. Pomiedzy ochroną obydwu tych wartości musi istnieć pewna równowaga, a sąd rozpoznający wniosek o zwolnienie od kosztów powinien w odpowiednich

proporcjach uwzględnić zarówno interes fiskalny państwa, jak i faktyczne, a nie tylko prawne, gwarancje dostępu do sądu (zob. Katarzyna Gonera, Komentarz do ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, wyd. 1 z 2006 r., s. 25 i 344 - 345) (zob. postanowienie SN z 11.09.2019r., I CZ 61/19).

W ocenie Sądu, w rozpoznawanej sprawie nie zachodzą podstawy do zwolnienia powódki od opłaty od skargi kasacyjnej w całości, a jedynie częściowo.

Zaznaczyć należy, że w związku z toczącym się postępowaniem, powódka winna liczyć się z ewentualnymi kosztami i gromadzić na ten cel potrzebne środki. Zdaniem Sądu, sytuacja materialna powódki pozwala na uiszczenie części opłaty od skargi kasacyjnej w wysokości 2000zł., bez uszczerbku utrzymania koniecznego dla powódki i rodziny. Powódka aktualnie pracuje i otrzymuje stały dochód, a córka otrzymuje alimenty. Natomiast wydatki wykazane przez powódkę, ją obciążające, jak chociażby spłata kredytu zaciągniętego na zakup samochodu, nie mogą być finansowane przez Skarb Państwa w ramach zwolnienia od opłaty od skargi kasacyjnej.

Mając na uwadze powyższe, orzeczono jak w sentencji.